

Zpívání je nutnost.
*Musím zpívat,
abych přežila.*

Radůza

Svá a svéhlavá

Pro někoho je její hudba fascinací, pro jiného relaxací, pro dalšího inspirací, některým neříká nic. A tak to má být. Je totiž tak vyhraněná, že ani nemůže zaujmout všechny. V každém případě je Radůza zcela mimořádná osobnost české folkové scény.

Laskavé, drsné i něžné melodie jejích písní dokáží posluchače zavést do světa snů. Má dar vtáhnout je do svých příběhů a prožitků. Drží se vlastních zásad, odmítá komerci a věří, že nezaprodá se penězům či mediální popularitě je smysluplná cesta, která nebrzdí, ale posouvá.

Kdysi dávno jste řekla, že skládat a zpívat je pro vás nutnost...

Zpívání musí být nutnost. Mám pocit, že v určitých situacích mého života mi to zachránilo – když ne život – tak určitě duševní zdraví. Zpívám, abych přežila.

Co předcházelo tomu, než jste vzala poprvé do ruky kytaru?

Doma jsme odjakživa všichni zpívali. Mým prvním „pop idolem“ byl můj dědeček, který hrál na foukací harmoniku. Z mamčině strany byli všichni hudebně nadaní. Pradědeček hrál na housle, maminka na všechno možné, hlavně na klavír,

střežda na trumpetu. Já jsem začala chodit do hudebky na flétnu. To mě ale nebavilo. Tak jsem jednoho dne, bylo mi devět, řekla, že už tam chodit nebudu. Maminka na to, že budu, ale pan učitel už mě na flétnu nevezl a poradil, ať si vyberu jiný dechový nástroj: trubku, nebo lesní roh. Zvítězil lesní roh – byl větší a víc se leskl.

Hudební přípravu jste se později rozhodla zúročit na ulici. Co všechno musí člověk v sobě mít, když si má stoupnout na chodník a začít hrát?

Hlavně pevné zdraví, protože je to opravdu náročné. A nesmí se bát. Touha něco sdělit musí být silnější než strach, že se znemožní.

Dnes je to přes dvacet let, kdy jste na ulici hrála poprvé. Všechny ty zkušenosti se ve vaší tvorbě musí odrážet.

Když zaslechnu své starší písničky v rádiu, poznávám je někdy až po něko-

lika taktech. V době vzniku měly určitý význam, který se po letech mění. Jako by mi chodily nějaké zprávy a já je posílala dál – jako kanál, který spojuje dva světy. Jsou to moje prožitky a prohry, můj život, ale jde o to, jak je vyslovím.

Životní strasti lidi trápí a deprimují, ale říká se, že u tvůrčích lidí mohou být naopak velkou inspirací.

Je to tak – ale kdo to má vydržet? Když mi bylo v životě nejhůř, nechtěla jsem vůbec hrát, psát ani skládat. Takže mně můj dar v největší životní krizi nepomohl. Ztratila jsem víru v to, o čem jsem psala. O tom, že vše se děje podle řádu, který – ač se nám zdá nepochopitelný – je smysluplný a spravedlivý. Znovu jsem začala skládat, až když jsem pochopila, proč se mi to stalo. Ale to jsou osobní věci. A já mám někdy pocit, že se napojuji na věci neosobní, univerzální, na prožitky bytostí v různých ča-

Nejhorší je věřit, že Bůh je, a přestat věřit, že je dobrý

sech a místech. Nakonec se všechny časy a místa spojí v takovou síť, na kterou jsem permanentně napojená. A odpoutat se od toho, uzavřít ten kanál, stojí velké úsilí. Být neustále otevřená a napojená je k zbláznění. Na druhou stranu to zase dává možnost poznání. Kdybych si mohla vybrat, nevzdala bych se toho.

Když jsme u napojení – váš životní partner pochází z Turecka. Jak Turecko vnímáte vy?

Je to velmi zajímavá země. A tamější společnost funguje určitě tradičněji. Rodiny jsou v Turecku početné, stýká se většinou i širší příbuzenstvo, pomáhají si. Ovšem když se někdo z rodiny pohádá, ví se to po celém městě, člověk je víc pod drobnohledem.

Myslíte, že byste se mohla zpívání věnovat, kdybyste pocházela třeba právě z Turecka?

Asi ano. V Turecku jsou herečky, zpěvačky, lékařky... Samozřejmě kdybych se narodila tam, prožívala bych věci jinak. Ale kdybych tam měla žít já, Radůza narozená v Čechách, zvyklá na zdejší podmínky, tak by mi to nevyhovovalo. Byla bych nešťastná. Já jsem ráda tady.

Radůza (*1973)

Vlastním jménem Radka Vranková. Zpěvačka, skladatelka, textařka, multiinstrumentalistka. K hudbě inklinovala odjakživa. V roce 1993 si jí jako výrazného talentu všimla Zuzana Navarová. V témže roce vystupuje v Lucerně jako host skupiny NEREZ a také v Lucerně jako předskokanka zpěvačky Suzanne Vega. V druhé polovině 90. let studovala na Pražské konzervatoři zpěv a skladbu. Absolvovala v roce 2001 duchovní kantátou, kterou natočil Český rozhlas. Ve stejném roce vydává debutové album *Andělové z nebe. Následují alba ... při mně stůj* (2003), *V hoře* (2005), *V salonu barokních dam* (2007). Je držitelkou tří hudebních cen Anděl za rok 2003. Píše také scénickou hudbu k divadelním představením. Má dvě děti, žije v Praze.

Léta jste tu hrávala v Balbínově poetické kavárně. Vráťte se tam ještě?

Všechno se změnilo, když se mi narodily děti. Nemůžu hrát v malých prostorách, kam se vejde málo lidí, protože bych musela hrát často a nemohla bych být s dětmi. Rozhodla jsem se hrát v Praze jednou do měsíce ve větším sále a jednou měsíčně vyjedu na tři dny mimo Prahu. Zbytek chci věnovat dětem.

Kdy je vezmete do vašeho oblíbeného Norska?

To nevím. Je pravda, je že mě Norsko okouzlo. Navštívila jsem ho třikrát. Poprvé jsem tam byla hrát a ze země jsem viděla jen málo, takže jsem zatoužila se vrátit. Zeptala jsem se jedné kamarádky, jestli by nejela, ta nemohla, ale řekla mi o své kamarádce, která se tam touží podívat. Sešly jsme se v čajovně, já jsem řekla Ahoj, já jsem Radůza, ona řekla Ahoj, já jsem Monika, mám tři děti a jsem vdova. A já řekla JEDEM. Norsko jsme si zamítovaly a letos jsme tam odjely znovu. Ale vzhledem k tomu, že jsem už byla těhotná a Monika měla pochroumané koleno, byla to trošku paralympiáda. Nicméně našly jsme u moře za polárním kruhem neuvěřitelnou pláž, kde jsme se chtěly vykoupat. Namočila jsem si do vody jen nohy a měla jsem pocit, že mi je sevřela železa na medvědy. Načež příběhla malá Norčata s kruhy a křídýlky a přísahám, že se tam ráchala tři čtvrtě hodiny.

Jste věřící?

Ano. Bůh je jenom jeden a každé mentalitě se zjevil v takové podobě, aby ho dokázala pochopit a vydat se na cestu k němu. Nemyslím si, že nejhorší je myslet si, že Bůh není. Nejhorší je věřit, že Bůh je, a přestat věřit, že je dobrý.

Historie lidstva je poseta utrpením. Často se ptám sama sebe, jak si v tomto světle Boha udržet?

Myslím, že jsem si víru udržela, protože jsem pochopila, co se přihodilo a proč

Kdybych byla živel, byla bych voda v horské bystřině

Živel – a ještě k tomu velmi všestranný. Přesně to je Radůza. Vedle skládání, zpívání a hraní, vystupování a rodiny jí loni navíc vyšla kniha pro malé čtenáře: jmenuje se *O Mourince a Lojzíkovi* a s ilustracemi Mariany Dvořákové ji vydalo nakladatelství Brio. Vzápětí kniha vyšla také jako dvojcéděčko – neboli audiokniha – (u Indies MG Records), kde příběhy interpretuje sama autorka a – jak jinak – přidává k nim ještě celou dvacítku vlastních, zbrusu nových písniček. Sama hraje na klávesy a akordeon, přizvala také folklórní soubory Domažlickou dudáckou muziku a Cimbálovou muziku Stanislava Gabriela. A o čem tedy vypráví? „Co se stane, když zůstane malá princeznička sama na zámku, když se princ musí ženit a zamiluje se do víly, nebo když království napadne sedmihlavý drak mající problémy se zuby? A jak to bylo s učencem z Turecka, který se vydal do světa na zkoušenou, a kdo že je to ta paní Macháčková?“

Kniha, jež potěší nejen děti

Otázky a odpovědi

Kdyby měla být Radůza hudební nástroj, byla by...?
Orchestr.

Kdyby měla být Radůza živel, byla by...?
Voda. Řeka. Voda v bystřině, co se valí z hor.

Kdyby měla být Radůza roční období, byla by...?
Léto.

Kdyby měla být Radůza strom, byla by...?
Borovice. Ta přežije všude.

Kdyby měla být Radůza dopravní prostředek, byla by...?
Byla bych kolo. To se všude dostane.

se to přihodilo. Ne z fyzického hlediska, tam se mi vysvětlení nikdy nedostalo, ale z metafyzického. Získala jsem zpět víru v to, že se věci dějí spravedlivým způsobem, i když jsou nepochopitelné. O svém duchovním směřování mám jednu vtipnou příhodu z Norska s Monikou. Jely jsme noční přejezd autobusem do Osla. Byla jsem hodně unavená a v takových chvílích se mi stává, že má duše vystoupí z těla a může si cestovat, kde chce. A v tu chvíli se má duše vydala do Moničiny igelitové tašky podívat se, co v ní má (nebylo by třeba trochu čokolády?). Jenže něco v tašce zašustilo, duše se lekla a skočila zpátky do těla. Nato jsem se probudila a začala jsem se smát: tak ty můžeš jít na konec vesmíru, zeptat se Pána Boha na cokoli, a ty se jdeš podívat do blbě tašky jen proto, že jsi zvědavá a mlsná? Inu, na tom je vidět, kam až jsem došla ve svém duchovním vývoji. Do igelitové tašky.

Podívat se na svět z místa, kam se dostane jen málokdo a kde se svým způsobem zastavil čas... S kým byste chtěla vylézt na Mount Everest?

S dětmi. Prostě bych je tam vynesla. Jeden v krosně na zádech, druhá v šátku na břiše a hurá nahoru – ať se podívají na svět z výšky. Ostatně takto ovčšená svým potomstvem pravidelně sedám u piana, protože jak malý vidí, že se malá nosí, tak chce taky, a já obvykle podlehnou. Takže trénink mám.

Chystáte novou desku?

Zatím mám materiál tak na polovinu desky a myslím, že bude hustá. Mně nikdy moc nezáleželo na tom, co si kdo o mně myslí, a teď ještě míň. Možná některým nepůjde pod vousy – uvidíme. Převládát bude hlavně piano, kytara. V těhotenství a po porodu jsem na harmoniku hrát nemohla. Každopádně už mám i nápad, jak by se deska mohla jmenovat.

To ale asi neprozradíte?
Neprozradím. ■